

Asia: VN/14214/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle apteekkitalouden uudistusta ja lääkesäästöjen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi ja siihen liittyviksi asetusmuutosehdotuksiksi

Lausunnonantajan lausunto

Huomionne lääkkeiden hintasääntelyyn ja lääketaksaan liittyvistä muutosehdotuksista.

Ei lausuttavaa.

Huomionne apteekkiveroon liittyvistä muutosehdotuksista.

Ei lausuttavaa.

Huomionne rajattuun itsehoitolääkevalikoimaan liittyvistä ehdotuksista.

Suomen Terveystuotekauppiaiden Liitto kannattaa rajatun itsehoitolääkevalikoiman luomista ja sen mahdollistamaa myyntikanavien laajentamista. Liitto kuitenkin huomauttaa, että valikoimaan tulisi ottaa mukaan myös myyntiluvalliset kasvirohdosvalmisteet, joilla on turvallisiksi arvioitu käyttöhistoria ja jotka eivät edellytä terveydenhuollon ammattilaisen valvontaa.

Huomionne itsehoitolääkkeiden myyntikanavan laajennukseen liittyvistä ehdotuksista.

Liitto pitää merkittävänä puutteena sitä, että myyntiluvalliset kasvirohdosvalmisteet eivät ole yksiselitteisesti ja omana ryhmänään mukana esityksessä. Useissa EU-maissa näitä valmisteita myydään jo nyt apteekkien lisäksi esimerkiksi terveyskaupoissa. Suomessa ne ovat jääneet apteekkimonopoliin, vaikka kyse on usein perinteisesti käytetyistä, ravintolisinäkin myynnissä olevista kasveista. Tällainen rajoitus heikentää valmisteiden kehittämisen ja lääkerekisteröinnin kannusteita.

Huomionne itsehoitolääkkeiden vähittäismyyntilupiin liittyvistä ehdotuksista.

Liitto kannattaa sitä, että uusi jakelukanava olisi luvanvarainen ja että luvan saaneet toimijat täyttävät osaamis- ja vastuullisuuskriteerit. Terveyskaupoissa on jo nyt laajaa osaamista kasvipohjaisista valmisteista, ja ne ovat luonteva myyntikanava myös osalle turvallisista itsehoitokasvirohdosvalmisteista.

Huomionne lääkeasetukseen sisältyvistä ehdotuksista.

Liitto ehdottaa, että lääkeasetuksen tasolla säädettäessä otetaan selkeästi huomioon mahdollisuus laajentaa myyntikanavia myös myyntiluvallisille kasvirohdosvalmisteille tapauskohtaisesti.

Huomionne lääkemääräyksestä poikkeavaan lääkkeiden toimittamiseen tai lääkemääräysten ilmeisten virheiden korjaamiseen liittyvistä muutosehdotuksista.

Ei lausuttavaa.

Huomionne lääkekorvausten ehdolliseen korvattavuuteen liittyvien palautusmaksujen kohdentamiseen liittyvistä muutosehdotuksista.

Ei lausuttavaa.

Huomionne esityksen ja esittelymuistioiden perusteluista.

Perusteluissa tunnistetaan tarve laajentaa itsehoitolääkkeiden saatavuutta ja edistää kilpailua, mutta ei huomioida kasvirohdosvalmisteiden mahdollista asemaa osana tätä kehitystä. Tämä rajausta estää kotimaista alan kehitystä ja asettaa kasviperäiset valmisteet epäedulliseen asemaan.

Huomionne esityksen ja esittelymuistioiden vaikutusten arvioinnista.

Vaikutusarvioinneissa ei ole käsitelty kasvirohdosvalmisteita lainkaan. Tämän seurauksena jää huomiotta se potentiaali, jonka vapauttaminen toisi esimerkiksi luonnontuotealalle, terveystuotealalle ja suomalaiselle rohdoskasviviljelylle. Tämä on epäkohta, joka olisi huomioitava ennen lakiesityksen etenemistä.

Huomionne muista esityksessä olevista ehdotuksista.

Liitto korostaa, että Suomessa on tällä hetkellä käytännössä kaksi rinnakkaista sääntelyä samoille kasviaineille: myyntiluvalliset kasvirohdosvalmisteet ovat apteekkituotteita, kun taas samat kasvit voivat olla vapaasti myynnissä ravintolisinä. Tämä tilanne ei ole johdonmukainen ja se heikentää kansalaisten yhdenvertaisuutta tuotteiden saatavuudessa.

Vapaamuotoiset lausumat hallituksen esityksen luonnoksesta.

Jo nykyisellään lääkelain alaisia perinteisiä kasvirohdosvalmisteita voi myydä myös apteekin ulkopuolella. Tämän linjauksen tulisi koskea myös myyntiluvallisia kasvirohdosvalmisteita, mikäli lääkeluvan haltija tätä hakee. Nykyinen tilanne, jossa valmiste siirtyy yksinomaan apteekkimyyntiin, saattaa toimia "rangaistuksena" niille, jotka hakevat valmisteelle korkeampaa statusta ja lääkeluokitusta. Tämä on epäoikeudenmukaista ja vastoin tavoitetta kannustaa turvallisten ja laadukkaiden kasvirohdosvalmisteiden kehittämiseen.

Rönkkö Mauno
Suomen Terveystuotekauppiain Liitto